

da jo višje oblasti gotovo potrdé za šolsko rabo in da bode rabila kot prekoristen pomoček pri poučevanju zemljepisaj. Pa tudi preprost Slovenec se bode iz nje naučil veliko zanimljivega in za življenje potrebnega, takó da jo lahko priporočamo vsakomur z najboljšo vestjó.

S. R. v »Uč. Tov.«

Skoro istočasno s tu pohvaljenim »Zemljepisom« je izdal prof. Orožen tudi »Metodiko zemljepisnega pouka«. Izšla je kot ponatisek iz »Učiteljskega Tovariša« s 13 slikami iz iste tiskarne in stane 30 kr. Tudi to delo je prva metodiška knjiga zemljepisne znanosti med Slovenci. Učitelje napotuje, kakó naj učencem tolmačijo zemljepisne pojme, kakó naj začenjajo zemljepisni pouk v šolski sobi, kako naj potem učencem razlagajo obzor, strani svetá in kako naj jih učé zemljepijsja pod milim nebom. Sosebno hvalno je, da g. pisatelj poklada toliko važnost na zemljevid, zakaj zemljevid je verna slika zemeljskega površja; brez zemljevida si ne more nihče predstavljati niti zunanje oblike naše zemlje, niti nje navpične izobrazbe. Zato so zemljevidi v ljudski šoli neprecenljive koristi, in nam se zdi v vsi metodiki najvažnejše poglavje ono o »čitanji zemljevidov«, ki res podaja vsakomur vsa potrebna pojasnila, da se lahko spoznava (zaveda, orijentuje) na sléharni karti.

Da je knjiga res metodiška in ta metodika sestavljena po najboljših virih, za to nam je že porok pisateljevo ime. Le gledé na nekatere tehniške izraze bi nekaj pripomnili. Tako n. pr. ni pravilno narejen izraz pridvižna karta za »Reliefkarte«, mesto vzbočena karta. Ako že rabimo polutnik za »Aequator«, zakaj bi ne rabili tudi polutke za »Halbkugel«? Izraz odtemnjevanje za »Schummerung« je vendar nekako čuden. Ali bi ne bilo bolje uvesti besede osenjevanje, saj je učencu jeduo, kateri novi izraz si mora prisvojiti. Gledé na take izraze bode treba torej še nekoliko sporazumljenja med učitelji.

S. R.

Zgodovinske povesti za meščanske šole in višje razrede ljudskih šol, spisal prof. *Ivan Vrhovec*, natisnili Blasnikovi nasledniki; stane vezana 60 kr. — Imamo torej že tudi prvo zgodovinsko knjigo za meščanske šole, ki obseza 73 strani. Razdeljena je tako, da je odmerjena dobra polovica staremu veku, srednjemu in novemu pa po jedna četrtinka. Iz tega se že vidi, da so nekatere »povesti« starega veka narisane preobširno (n. pr. o trojanski vojni, dočim je povedano o Odiseji primeroma malo) in da bi se bila dala izpustiti marsikatera podrobnost. Zlasti ni prav, da se mlademu učencu podaja preveč imen, ker mu to le glavo zmeša. Knjigi je vtisnjenih tudi 8 slik in sicer zgolj le pri stari zgodovini. Ali so morda srednjeveške in novodobne zgradbe menj važne nego stare?

Predgovor knjigi ima razpravo, kako naj se pišejo tuja imena v slovensčini, ki nikakor ne spada v šolsko knjigo. Pisatelj je odločno zoper fonetiško pisavo, a pomislil ni, da otroci, katerim je knjiga namenjena, ne poznajo ne latinskega, ne grškega alfabeta, da torej imen, natisnjenih v njih šolski knjigi, niti čitati ne znajo. Filip in Aleksander je znan vsakomur, zakaj bi torej mučili učence s »Philippom« in »Alexandrom«? Sicer pa pisatelj sam nikakor ni dosleden v etimološki pisavi, ker piše n. pr. sfinga, faraoni, Alcibiad i. t. d. V predgovoru trdi, da bi morali tudi pisati Šilar in Blihar, ako pišemo vse fonetiški — mi tega »muss« ne priznavamo — toda v tekstu piše vendar liško polje za »Lechfeld«.

S. R.

Obrtno knjigovodstvo s kratkim poukom o menicah. Učna knjiga za obrtne nadaljevalne šole, ob jednom priročna knjiga za obrtnike. Spisal *dr. Tomaž Romih*, meščanske in obrtne nadaljevalne šole učitelj v Krškem. Celje 1892. l. Založil in tiskal Dragotin Hribar. — Takó je popolni naslov knjigi, ki je izšla nedavno. Za danes jo

samó naznanjamo; ocenimo jo o priliki. »Obrtno knjigovodstvo« obseza 177 str. v osmerki in stane 1 gld., po pošti 10 kr. več.

»Pomladni glasi«. Posvečeni slovenski mladini. II. Uredil *Anton Medved*. V Ljubljani, 1892. Založil Cirilski. Tisek »Katoliške Tiskarne«. 100 strani. — Ta zvezek »Pomladnih glasov«, katerega so spisali gg. bogoslovci ljubljanski, uravnan je kakor lanski prvi zvezek. Vsega skupaj obseza 16 sestavkov, in sicer več pesmij, povestic in dve igri za otroke v dramatiški obliki. Berilo je sestavljeno srečno in vseskozi primerno otroškemu duhu. Sosebno nas je razveselil lep, čisti in pravilni jezik, ki bi bil lahko za vzgled marsikaterim drugim spisom za mladino! — »Pomladni glasi« stanejo mehko vezani 20 kr., lično vezani 30 kr., po pošti 5 kr. več. Tudi v tehniškem oziru je knjižica lepa, in zato jo radi priporočamo kot primerno darilo slovenskim otrokom.

»Das älteste datierte slovenische Sprachdenkmal« se imenuje razprava, katero je naš sotrudnik g. *dr. V. Oblak* priobčil v Jagičevem »Archivu«. Za danes samó naznanjamo ta znameniti spis, obširneje pa bode poročal o njem g. *dr. K. Štrekelj* v prihodnji številki našega lista.

Povest o sedmih modercih. V prvi letošnji številki smo poročali o tej znameniti razpravi, katero je priobčil g. *dr. M. Murko* v izvestjih cesarske akademije znanostij na Dunaji; sedaj pa je g. pisatelj pod naslovom »Beiträge zur Textgeschichte der Historia septem sapientum« izdal novo razpravo, ki je izšla v berlinskem zborniku »Zeitschrift für vergleichende Litteraturgeschichte und Renaissance-Litteratur«. Ko je namreč proučeval češke, poljske in ruske prevode górenje povesti, moral je vselej natančno preiskovati njih neposredne zapadno-evropske vire. Našel je marsikaj, kar je važno za tekstno zgodovino, oziroma nabral je dôkaj gradiva za daljna raziskovanja. V tem spisu razpravlja in primerja g. *dr. Murko* latinske tekste, nemške tiske, nizozemski, francoski, angleški, ogerski in armenski prevod ter končno govori o redakciji »Gestae Romanorum«. Vsa razprava je plod korenitih in obsežnih studij ter obseza 34 strani velike osmerke.

»Lacroma«. V dvorni knjigarni W. Künasta na Dunaji je izšlo pod tem naslovom krasno delo cesaričinje-vdove nadvojvodinje Štefanije. Knjiga je okrašena z 19 podobami, katere je zvršil dunajski slikar A. Perko, in opisuje v pesniškem jeziku in zgodovinski točno óni dični otok poleg Dubrovnika, kateri je bil nekdanj svojina cesarja Maksimilijana in pozneje cesarjeviča Rudolfa. Pridejanih je tudi šest pesmij cesarja Maksimilijana, zloženih leta 1860. in 1862. »Lacroma« se dobiva elegantno vezana po 4 gld. in po 6 gld. Čisti dohodek je odločen dobrodelnim namenom.

† **Anton Knez.** Dne 30. sušca je preminil v Ljubljani obče čislani véliki trgovec ljubljanski, g. Anton Knez, v najlepši dóbi svojega življenja. Blagega pokojnika je dičilo iskreno rodoljubje, čemur najlepša priča je pač njegova oporoka. Vse svoje imenje — okolo 60.000 gld. — volil, je namreč naši »Matici Slovenski« v Ljubljani katera naj izplača nekaj volil, in sicer gotove zneske najboljšim prijateljem pokojnikovim v Šiški, potem 1000 gld. šišenski čitalnici v nakup in vezanje slovenskih knjig. Svojima roditeljema je volil pokojnik precejšnjo vsoto s pristavkom, da dobivata do smrti vsakoletne obresti glavnice. Po smrti roditeljev naj pusti glavni dedič to vsoto kot »Antona Kneza ustanovo« naloženo pri »Kmetiski posojilnici ljub. okolice« toliko časa, dokler deluje posojilnica na podlagi neomejenega poroštva. Obresti »Antona Kneza ustanove« naj se porablja v izdajo cenene, zabavne in poučne ljudske knjižice, katera naj nosi v spomin ime ustanoviteljevo in mora biti pisana v strogo národnem duhu, na podlagi katoliške vere, toda slobodomiselno. Vsa ta dela naj tiska »Narodna Tiskarna« po takrat navadnih primernih cenah, urejuje naj jih pa »Matica Slovenska«. — Iz te oporoke